

การบริหารการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษามัคบังคับ

วุฒิ วัฒนวุฒิ¹ ศักดิพันธ์² ตันวิมลรัตน์² นพดล เจนอักษร³ และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารจัดการการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษามัคบังคับ และ 2) เพื่อประเมินองค์ประกอบของการบริหารจัดการการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษามัคบังคับ ประชากรคือ โรงเรียนการศึกษามัคบังคับที่เป็นโรงเรียนนำร่องการสอนอาชีพและเทคโนโลยี จาก 183 เขต รวมทั้งสิ้น 366 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ เครซี่ มอร์แกน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 188 โรงเรียน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น แยกรายภาค ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 376 คน ได้รับกลับคืนมา จำนวน 151 โรงเรียน จำนวน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.32 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ วิเคราะห์เอกสาร ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารจัดการการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษามัคบังคับ เป็นพหุองค์ประกอบ มี 6 องค์ประกอบคือ (1) การกำหนดกระบวนการบริหารที่เหมาะสม (2) การกำหนดนโยบายระดับสูง (3) การส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร (5) การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน (6) การนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามหลักสูตรและ 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษามัคบังคับ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษามัคบังคับมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

คำสำคัญ: การบริหารจัดการการเรียนการสอนทักษะอาชีพ

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง และอาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

* ผู้ประพันธ์ประสานงาน โทร. +668 9811 1192 อีเมล: lp.wuth@gmail.com

The Instructional Administration of Vocational Skills in Compulsory School

Wuth wattanatanawuth^{1*} Sakdipan Tonwimonrat² Nopadol Chenaksara³ and Prasert Intarak⁴

Abstract

The purposes of this research were to determine: 1) the components of the administration of teaching and learning vocational skills in compulsory school, 2) the confirmation of the components of the administration of teaching and learning vocational skills in compulsory school. The population were the pilot compulsory schools in vocational and technology schools in Primary Educational Service Area under Office of the Basic Education Commission from 183 areas, 366 schools totally. The sample were determined by the formula of Krejcie and Morgan, totally 188 schools selected by stratified random sampling by region. The respondents were administrators and heads of Learning Area of Occupations and Technology with the total of 376 respondents. Those sent it from 151 schools, 302 respondents totally, 80.32 percent. The data were collected by using questionnaires. The data were analyzed by content analysis, frequency, percentage, arithmetic, standard deviation and exploratory factor analysis. The finding were as follows: 1) The administration of teaching and learning vocational skills in compulsory school were 6 components namely: (1) the assignment of appropriate administrative procedures (2) the assignment of the high level policy (3) the enhancing of the desirable characteristics of the learner (4) the desirable characteristics of curriculum (5) the support of teaching and learning, and (6) the supervision and evaluation of the finding curriculum practice. 2) The experts confirmed those components which were accuracy, propriety, feasibility and utility standards.

Keyword: the instructional administration of vocation skills

¹ Ph.D. student of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

² Assistant Professor Ph.D., Director of Central Library and lecturer of Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

³ Assistant Professor Ph.D., Acting Major, Lecturer of Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

⁴ Assistant Professor Ed.D., Director of Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

* Corresponding Author Tel. +668 9811 1192 e-mail: lp.wuth@gmail.com

1. บทนำ

แนวโน้มการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญในการปฏิบัติ มากยิ่งกว่าเนื้อหาตามตำรา (Content) ผู้เรียนควรมีทักษะที่ครอบคลุม 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ทักษะพื้นฐาน ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น (2) ทักษะเพื่อทำงาน ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร และ (3) ทักษะเฉพาะอาชีพ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่สนใจ

สำหรับกระทรวงศึกษาธิการมีสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา และฝึกอบรมอาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งในระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีในทุกสาขาวิชาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี [1] สนองความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ ตลอดจนให้บริการทางวิชาการสำหรับวิชาชีพ เผยแพร่นวัตกรรมและเทคโนโลยีแก่ชุมชน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผลิตผลทางอาชีวศึกษา

อีกทั้งเป้าหมายของการจัดการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ยังมุ่งเน้นให้เยาวชน มีความตระหนักเกี่ยวกับความถนัดและศักยภาพของตนเอง เห็นคุณค่าและความสำคัญ และมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ ทักษะพื้นฐาน ทักษะด้านเทคโนโลยี และสามารถมองเห็นภาพอนาคตเกี่ยวกับอาชีพของตนเองได้ ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาภาคบังคับ [2] จึงได้ กำหนดแนวการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เพิ่มความสำคัญให้นักเรียน มีความรู้ และทักษะพื้นฐานนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากข้อมูลดังกล่าวมานั้น จึงยืนยันแนวคิดที่ว่าควรบรรจุหลักสูตรทางเลือก ในการประกอบวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็น การศึกษาภาคบังคับ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3 ปี พ.ศ. 2553) โดยหลังจากจบหลักสูตรทางเลือกในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 แล้วถ้าไม่ศึกษาต่อ ควรมีความรู้ เพื่อ

ประกอบอาชีพ รวมถึงความรู้ด้าน การผลิต การบริการ การตลาด การเงิน การบัญชี โดยตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของปัจจัยสี่ และเศรษฐกิจพอเพียง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษภาคบังคับ

2.2 เพื่อประเมินองค์ประกอบของการบริหารการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษภาคบังคับ

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนการศึกษภาคบังคับที่เป็นโรงเรียนนาร่องการสอนอาชีพและเทคโนโลยี จาก 183 เขต เขตละ 2 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 366 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณสัดส่วนจากสูตรของ เครซี มอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 188 โรงเรียน หลังจากนั้นจึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยแบ่งพื้นที่ในประเทศไทยเป็นรายภูมิภาค 4 ภาค ดังนี้ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ แล้วจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างกับประชากรในแต่ละภาค โดยผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียน 2 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้ กลุ่มตัวอย่างจำนวนผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 376 คน

4. วิธีดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอนดังนี้

4.1 ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร หนังสือ งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

4.2 ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

4.2.1 ศึกษาค้นคว้าตัวแปรเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียน การศึกษาภาคบังคับ

4.2.2 นำทสรูปตัวแปร จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ (Content synthesis) เพื่อนำไปสร้างข้อ คำถามของแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire)

4.2.3 นำตัวแปรมาพัฒนาเป็นเครื่องมือการ วิจัยในลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire)

4.2.4 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามความคิดเห็นด้วย ดัชนีความ สอดคล้อง IOC (Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาว่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยนำแบบสอบถามความคิดเห็นไป ทดลองใช้ (try Out) นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามความคิดเห็นทั้งฉบับ โดย หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient) ด้วยสูตร สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, Alpha Coefficient) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าค่าความ เชื่อมั่น (Reliability) มีค่าเท่ากับ 0.992

4.2.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับ สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล กับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) หัวหน้ากลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี โดย ผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถาม ทางไปรษณีย์ หลังจาก ได้รับแบบสอบถามกลับมา ได้ทำการตรวจสอบความ สมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล โดยใช้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิม เลขคณิต (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2.6 กำหนดการยืนยันองค์ประกอบ โดย ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้รับการ คัดเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีประสบการณ์สูงในด้านการจัดการทักษะอาชีพ หรือ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนการศึกษาภาคบังคับ มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีบัณฑิต เพื่อตรวจสอบยืนยัน ในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์ โดยการส่งแบบสอบถามความเห็น

ทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ บัญญัติเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis)

4.3 ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิเคราะห์ ข้อมูล สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผลและ ข้อเสนอแนะ

5. ผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการ บริหาร การจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียน การศึกษาภาคบังคับ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา จำนวน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.32 มาวิเคราะห์ พบว่าประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดกระบวนการบริหารที่ เหมาะสม 2) การกำหนดนโยบายระดับสูง 3) การส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 4) คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของหลักสูตร 5) การส่งเสริมการจัดการเรียน การสอน 6) การนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ ตามหลักสูตร

5.2 การวิเคราะห์ การยืนยันองค์ประกอบให้ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ตรวจสอบ ยืนยันในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ มีความเห็นตรงกันคิดเป็นร้อย ละ 100 ทั้ง 4 ด้าน แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละของข้อมูล ของความคิดเห็น จากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม	ความเป็นไปได้	ความถูกต้อง	ความเป็นประโยชน์
1	100	100	100	100
2	100	100	100	100
3	100	100	100	100
4	100	100	100	100
5	100	100	100	100
6	100	100	100	100

6. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีข้อค้นพบจากองค์ประกอบ การบริหารการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียน การศึกษาภาคบังคับดังนี้

6.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ ทำให้ได้ องค์ประกอบที่สำคัญ รวมทั้งสิ้น 6 องค์ประกอบดังนี้ ซึ่งพบว่า องค์ประกอบการบริหารการจัดการเรียน การสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษาภาคบังคับ เรียงตามลำดับ ได้แก่ 1) การกำหนดกระบวนการ บริหารที่เหมาะสม 2) การกำหนดนโยบายระดับสูง 3) การส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร 5) การ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน 6) การนิเทศติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามหลักสูตร ตามรูปที่ 1

รูปที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ในปัจจุบัน สภาพสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก เพื่อให้ทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป จึงควรมีการเรียน ทักษะอาชีพในโรงเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมให้ นักเรียน มีทักษะอาชีพติดตัว เพื่อการดำรงชีวิต หรือ เป็นพื้นฐาน ในการศึกษาต่อขั้นสูงต่อไป ดังนั้น จึงควรมี การบริหารการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพใน โรงเรียนการศึกษาภาคบังคับ จึงจำเป็นต้องกำหนดเป็น นโยบายในระดับสูง ที่จะช่วยสนับสนุนให้ ผู้บริหาร สถานศึกษาดำเนินการ อย่างถูกต้อง เป็นระบบ รวดเร็ว นำไปสู่การจัดการเรียน การสอน ตามหลักสูตร จึงต้องมี บุคลากร มาเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักทฤษฎีการ บริหาร ดังที่ Henry Fayol and Luther Gulick [3] มี

ความเห็นสอดคล้องกันว่ากระบวนการบริหาร ประกอบด้วยการวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้า ทำงาน การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และงบประมาณ สามารถอภิปรายผลในแต่ละ องค์ประกอบได้ ดังนี้

6.1.1 องค์ประกอบที่ 1 การกำหนด กระบวนการบริหารที่เหมาะสม ซึ่งสภาพสังคม ในปัจจุบัน ส่งผลให้แนวทางการดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงไป จากอดีตค่อนข้างมาก ดังนั้นแนวทางการบริหาร การจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพ ได้กำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในด้านการบริหาร และ จัดสภาพแวดล้อม ที่มีความเหมาะสมกับการจัดการ ทักษะอาชีพ เช่น การจัดเตรียมคอมพิวเตอร์ และ อุปกรณ์ประกอบ ในการจัดเตรียมข้อมูล สืบค้น จัดเก็บ อย่างเป็นระบบ หรือ การเผยแพร่ข้อมูล การจัดการ ทักษะอาชีพอย่างทั่วถึง จัดทำคู่มือ รวมถึงสถานที่ ในการจัดการฝึกทักษะอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24(5) [4] ระบุไว้ว่าส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ และสอดคล้องกับ แนวทางการจัดทักษะการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสำนักบริหารงานการ มัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน [5] ที่กล่าวว่า การประยุกต์นำ เทคโนโลยีมาใช้กับกระบวนการเรียนรู้ ให้มีการสืบค้น แบบ online และ offline ส่วนในด้านการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ สภาพ อากาศ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี รวมไปถึง หลัก อุปสงค์ อุปทาน กับอาชีพที่เลือกฝึกทักษะหรือสินค้าที่ ผลิต มีความจำเป็นที่สำคัญที่ควรคำนึงถึงเป็นลำดับต้น ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ Jay Heizer and Barry Rander [6] ที่กล่าวถึงระบบการบริหาร การจัดการผลิต และบริการ คือการส่งมอบ สินค้าหรือบริการจาก กิจกรรมการผลิต ตามความต้องการ ดังนั้นข้อมูลด้าน อาชีพ ด้านการตลาด แนวโน้มของความต้องการของ ตลาด นโยบายของรัฐที่จะเป็นประโยชน์ต่อการผลิตหรือ การประกอบอาชีพ เป็นข้อมูลเฉพาะด้านที่เป็นประโยชน์ โดย มีหลักในการบริหารที่สำคัญ ได้แก่ การวางแผน

การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และงบประมาณ สอดคล้องกับ William Edwards Deming [7] ที่กล่าวถึงวงจรการควบคุมคุณภาพ อย่างชัดเจน Plan do check action

6.1.2 องค์ประกอบที่ 2 การกำหนดนโยบายในระดับสูง ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพจำเป็นต้องมีปัจจัย หลายด้าน ที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพะนโยบายระดับสูงของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564) [8] มุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็น ประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1.2 เพื่อเตรียมคนในสังคมไทยให้มีทักษะในการดำรงชีวิตสำหรับโลกศตวรรษที่ 21 ควรมีการจัดทำระเบียบ หลักเกณฑ์ การเทียบโอนเวลาในการฝึกทักษะอาชีพ และการประเมินผล และออกไปรับรองสมรรถนะสาขาวิชาชีพให้กับผู้ฝึกทักษะอาชีพซึ่งสอดคล้องกับ แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [5] ที่กล่าวว่า โรงเรียนจัดทำบันทึกความร่วมมือระหว่างภาคประกอบการ กลุ่มอาชีพอิสระ กับสถานศึกษาและสถาบันการศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ตลอดจนสถานศึกษาต่อเฉพาะทาง เปิดโปรแกรมการเรียนวิชาเพิ่มเติม และวิชาในกลุ่มสาระการงานและอาชีพ ให้สอดคล้องกับประเภทและสาขาวิชาชีพที่ภาคประกอบการต้องการ อีกทั้ง ควรส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรด้านการศึกษา ด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติสนับสนุนความรู้และการลงทุนในการจัดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (The Supporting Knowledge and Investing in Lifelong Skills (SKILLS) Act (H.R. 803)) ของประเทศสหรัฐอเมริกา [9] ที่กล่าวถึงการสนับสนุน ทรัพยากร ในด้านต่าง ๆ เพื่ออาชีพ ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพ สอดคล้องกับศักดิ์ดา [10] ที่กล่าวถึง

การส่งเสริม สนับสนุนระดับสถานศึกษา และมีการกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

6.1.3 องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพ จะจัดอย่างไรถึงจะทำให้ผู้ฝึกทักษะอาชีพ สามารถนำ ทักษะอาชีพ ความรู้ ไปประกอบอาชีพได้ หลักที่สำคัญมากอย่างหนึ่งที่ควรสอน คือ ผู้เรียนควรมีคุณลักษณะ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี และมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ตรีศูล [11] กล่าวไว้ในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้ง ผู้เรียนควรมี ความรู้ ความต้องการของตลาด กับสินค้าที่ผลิต หรือ บริการ ในส่วนผู้เรียนควรขยายความรู้ หลักการฝึก ด้วยการค้นหา ความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และเป็นแหล่งเสริมประสบการณ์ตรง สอดคล้องกับพิศณุ [12] ได้กล่าวไว้ว่า การผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน สังคม รวมทั้งการประกอบอาชีพอิสระ สามารถแข่งขันทั้งทางด้านการผลิต การบริการของประเทศ ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และกิจนิสัยที่พึงประสงค์ โดยการเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงตาม ศักยภาพผู้เรียน สิ่งที่สำคัญมากอีกอย่างคือ ความสามารถในการสร้างรายได้ เพียงพอต่อการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว สอดคล้องกับ ถวัลย์ [13] ที่ได้กล่าวไว้ในการจัดการเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6.1.4 องค์ประกอบที่ 4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร เช่น ทิศช่วยในการนำทางหลักสูตร ก็เปรียบเสมือน สิ่งที่จะช่วยให้การฝึกทักษะอาชีพในโรงเรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีทิศทาง ที่กำหนดให้เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สามารถปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับกาญจนา [14] ที่กล่าวว่า “หลักสูตร” หมายถึง โครงการหรือแผนข้อกำหนดอันประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรมและวัสดุต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนมีความสามารถ และเกิดการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้เอากัตบุคคลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเองและ Taba [15] ที่กล่าวไว้ว่า หลักสูตรหมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้น เพื่อระบุเป้าหมาย

และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมหรือ ประสิทธิภาพการเรียนรู้ หลักสูตร จึงควรมุ่งเน้นที่ การปฏิบัติ มากกว่า ทางทฤษฎี สอดคล้องกับ [5] แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กล่าวว่า วิชาที่ เน้นปฏิบัติจะใช้สัดส่วนเป็น 80:20 อีกทั้งควรสอดแทรก ความรู้ คู่คุณธรรม และความพอเพียง ภายใต้แนวคิดตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับธีรวิทย์ [16] ที่กล่าวไว้ในการบริหาร อาชีพและเทคนิคศึกษา เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม หลักสูตรการจัดการทักษะอาชีพ ควรประกอบไปด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ความต้องการกำลังคนของสังคม ความต้องการอาชีพของบุคคล และความต้องการของ ตลาดแรงงาน

6.1.5 องค์ประกอบที่ 5 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้คือการกระทำอัน เป็นการอบรมสั่งสอนผู้เรียนในสถาบันการศึกษา คือ ความหมายที่ Good [17] ให้ความไว้ ดังนั้นการจัดการอบรม ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ หรือการเรียนการสอนทักษะ อาชีพ จึงมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ อีกทั้งควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะ พื้นฐาน เทคโนโลยี การดำรงชีวิต และรับผิดชอบ ต่อสังคม รวมถึง ความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรมผู้บริโภค ทำบัญชีต้นทุนการผลิต และกฎหมาย สอดคล้องกับ แนวทางการจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพ ของสำนักงาน การศึกษาภาคบังคับ [2] กล่าวไว้ว่า การพัฒนาผู้เรียนที่ มุ่งให้เกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแล้ว ยังมุ่งเตรียมเยาวชนให้ตระหนักรู้ เกี่ยวกับความถนัดและศักยภาพของตนเอง ให้เห็นคุณค่า ของการทำงานเห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการ ประกอบอาชีพ ทักษะพื้นฐาน ทักษะด้านเทคโนโลยี และสามารถมองเห็นภาพอนาคตเกี่ยวกับอาชีพของ ตนเองได้ และควรจัดการเรียนการสอน ให้มีการเรียนรู้ที่ สอดแทรก นวัตกรรม สารสนเทศ ด้านสื่อ และเทคโนโลยี ใหม่ ๆ สอดคล้องกับ อรุษา [18] ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ ที่ 5 การส่งเสริม การวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ด้าน เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการศึกษา

6.1.6 องค์ประกอบที่ 6 การนิเทศติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติตามหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ

การจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญ ในการจัดการเรียน การสอนทักษะอาชีพ ดังนั้นบุคลากรที่เป็นผู้สอน จึงจำเป็นอย่างมากที่ต้องมีความรู้ ความสามารถในอาชีพที่ สอน สอดคล้องกับ แนวทางการจัดการเรียนการสอน ทักษะอาชีพ ของสำนักงานการศึกษาภาคบังคับ [14] ผู้สอนควรเป็นผู้มีประสบการณ์โดยตรง หรือ เป็น ผู้ประกอบอาชีพนั้น โดยตรง และ Turner [19] ได้กล่าวไว้ ว่า ผู้สอนที่มีทักษะด้านวิชาชีพนั้น ๆ จะช่วยให้ทักษะและ ความรู้ สู่ผู้เรียนได้ และผู้สอนควรมีทักษะในการสอน 3 ด้านได้แก่ ทักษะด้านพุทธิสัย ด้านจิตพิสัยและ ด้านทักษะพิสัย และ ทิศนา [20] ที่กล่าวถึงรูปแบบ การเรียนการสอน ที่เน้นการพัฒนา ด้านจิตพิสัยเป็น รูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึกริ คานิยม คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ ส่วนการ พัฒนาด้านทักษะกระบวนการ บูรณาการ ซึ่งเป็นรูปแบบ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรประเมินตาม สภาพจริงทั้ง 3 ด้าน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 การกำหนดกระบวนการบริหารที่เหมาะสม โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับ การจัดเตรียม พื้นที่ สำหรับการสืบค้น ทั้งแบบ offline และแบบ online

7.2 การกำหนดนโยบายระดับสูง ควรมีมาตรฐาน ด้านการบริหาร จัดการทักษะอาชีพ รวมถึงเครื่องมือ เครื่องจักรที่ทันสมัย และมีการจัดทำระเบียบ หลักเกณฑ์ การเทียบโอนหน่วยกิต มีการทำบันทึกข้อตกลงความ ร่วมมือกับ สำนักพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ออกไปรับรอง การประเมินสมรรถนะทางวิชาชีพ

7.3 การส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ควรเน้นการฝึกทักษะอาชีพที่มีคุณลักษณะตามหลักของ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ประการ 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขของการมีความรู้ คู่คุณธรรม และควรเน้น ให้ผู้ฝึกทักษะอาชีพสามารถนำหลักนี้มาใช้แก้ปัญหาของ ตัวเองและชุมชนได้

7.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร ควรเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่สามารถลงมือปฏิบัติได้จริง ที่เน้น ความรู้ คู่คุณธรรม และความพอเพียง

7.5 การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ควรเน้นให้ ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่สำคัญ 8 ประการ เน้นทักษะพื้นฐาน เทคโนโลยี การดำรงชีวิต ความรับผิดชอบต่อสังคม และ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของเงินทุนและเงินหมุนเวียน ในอาชีพหรือ สินค้า หรือบริการที่อาชีพนั้น

7.6 การนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตาม หลักสูตรควรเน้นการประเมินผู้เรียน ทุกขั้นตอนของ การจัดการเรียนการสอน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้นเป็นผู้ร่วมประเมิน และ ควรมี ผู้ฝึกสอนที่มีคุณภาพมีส่วนร่วมในการฝึกทักษะอาชีพ

8 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.1 งานวิจัย อาจให้ มุมมองที่แตกต่าง และข้อมูล อีกมากมายในระดับปฏิบัติ และรายละเอียดที่ไม่ได้ นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนั้น หากมีการศึกษาเพิ่มเติม สามารถนำแนวคิดเหล่านี้ไปศึกษาเพิ่มเติมได้อีก

8.2 งานวิจัย ให้ข้อมูลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ โรงเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลาย ในระบบ นอกระบบ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อ ให้เกิดประโยชน์ และบรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละบริบท

8.3 งานวิจัย สามารถนำข้อมูลไปศึกษาเปรียบเทียบกับ กลุ่มประชากรในโรงเรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา กับ กลุ่ม ประชากรในโรงเรียนการศึกษาระดับพื้นฐาน

9. เอกสารอ้างอิง

- [1] Office of the Vocational Education Commission. (2005). Act of Vocational education. (n.p.). (in Thai)
- [2] Office of Compulsory Education. (n.d.) Guidelines for Teaching and Learning Vocational Skills. (n.p.) (in Thai)
- [3] Fayol, H., Gulick, L. H., & Urwick, L. F. (1937). Papers on the science of administration. New York : Institute of public administration.
- [4]. Government Gazette (14 August 1999). National Education Act of B.E. 2542 (1999) book 116 section 74 A : 8.
- [5] Office of Higher Education Administration. (2015). 21st Century Skills-Based Learning

Approach, Focusing on Professional Competencies : (n.p.). (in Thai)

- [6] Heizer, J. and Render, B. (2011). Operations management 10th ed. Upper Saddle River, NJ : Pearson/Prentice Hall.
- [7] Deming, W., Edwards. (1982). Quality, productivity, and competitive position. MA : Massachusetts Institute of Technology, Center for advanced engineering study.
- [8] Office of the National Economics and Social Development Board. (2017). The Twelve National Economic and Social Development Plan.(n.p.). (in Thai)
- [9] The committee on education and the workforce. (2013). Supporting Knowledge and Investing in Lifelong Skills Act : report of the Committee on Education and the Workforce to accompany H.R. 803, together with minority views. (n.p).
- [10] Sakda, Jaitong. (2010). THE B.E. CORE CURRICULUM ADMINISTRATION OF RATCHABURI PILOT SCHOOLS. Silpakorn University. (in Thai)
- [11] Treesoon, Pongpun. (2009). Educational Management based on Sufficiency Economy Principle in Primary Schools under Phetchaburi Educational Service Area 1. Phetchaburi Rajabhat University. (in Thai)
- [12] Pisanu, Tonglert. (2012). The administrative Innovation for Dual Vocational Training System in Vocational College. Silpakorn University. (in Thai)
- [13] Thawan Masjarus. (2007). Model of learning management of King's philosophy Sufficiency economy. Bangkok : Tarnaugorn press. (in Thai)
- [14] Karnjana, Kunaruk. (2015). Foundation of Curriculum. 5th ed. Nakhon Pathom : Department of Curriculum and Instruction Silpakorn University. (in Thai)

- [15] Taba, H. (1962). Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt, Brace & World.
- [16] Teravuti, Boonyasopon. (2012). Vocational and Technical Education for Industrial Development. 3rd ed. Bangkok : King Mongkut's University of Technology North Bangkok. (in Thai)
- [17] Good, C. V. (1973). Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill.
- [18] Orn-Usa, Poonyaburana. (2015). The Information and Communication Technology in Demonstration School. Silpakorn University. (in Thai)
- [19] Turner, G. K. (2016). Understanding Industry Experiences of Vocational High School Teachers Transferring Skill to Students : A Qualitative Phenomeno-logical Study. North central University.
- [20] Tissanana, Kammanee. (2016) Didactics : A Knowledge-Based Approach to conduct Learning Process 20th ed. Bangkok : Chulalongkorn University Press. (in Thai)